

significant impact on the functioning of various social systems. The information plays the most significant role of a public resource ensuring the effectiveness of administration of social systems and processes. Therefore, information regulation of management processes is important in all areas of social activity. Nowadays it is useful when Ukraine made a choice in favor of EU integration. Cooperation in all areas of life came to a new level, and requires a scientific analysis of information cooperation including a tax sphere.

The elements of information support of tax administration as a specific type of activity are: objects, subjects, means, content and purpose of information support for tax administration. Tax information as a means of ensuring tax administration includes data for calculation and payment of taxes by taxpayers (payers of fees, tax agents), as well as for state governance in the tax area by executive bodies.

Information support of tax administration as a subject of legal regulation should be considered as activity of fiscal authorities, other public bodies and private entities for distribution, production and storage to promote necessary and sufficient information for the governance in the tax area in all its forms, the effective implementation of the legislation on taxes and fees by fiscal authorities and other participants of tax relations. In structural terms, the information support of the activity of tax authorities includes the creation of information space, information security, the formation of mass consciousness, information services for the benefit of the tax authorities, the expansion of the legal field of regulating social relations in the administration area by fiscal authorities.

Key words: *legal regulation, information security, tax administration, European integration.*

Стаття надійшла 2 березня 2016 р.

УДК 342.951

З. Р. Кісіль

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

Викладено узагальнення щодо міжнародного досвіду запобігання корупції та його імплементації у правову систему України. Попри значну актуальність проблеми протидії корупції, її прояви досі є невіддільним атрибутом управлінських процесів та простежуються не лише на внутрішньодержавному рівні, але й набувають транснаціонального характеру. Використання досвіду функціонування провідних антикорупційних механізмів, за цензом ефективності протидії корупції як соціально-правовому феномену деструктивної дії, сприятиме підвищенню ефективності вітчизняної системи запобігання та протидії корупції.

Ключові слова: *корупція, прояви, запобігання, протидія, адміністративно-правовий аспект, профілактика.*

Постановка проблеми. На відміну від усталеного в радянській правовій доктрині вузького тлумачення соціальної природи та властивостей корупції як дефекту, характерного буржуазному типу суспільства, сучасна правова наука констатує інтегративність цього феномена, існування котрого не обмежується внутрішньодержавними межами, але й відображається у транснаціональних політичних, економічних та інших соціальних процесах. Важливість дослідження міжнародного рівня існування корупційного феномена полягає не лише у формуванні глобальної мережі протидії його проявам, але й у забезпеченні ефективної координації заходів щодо модернізації національних антикорупційних механізмів шляхом імплементації провідного досвіду іноземних держав.

Стан дослідження. Актуальність проблематики запобігання корупції пояснює значну кількість наукових робіт саме у цій сфері. Так, окремі аспекти проблематики відображено у працях В. Авер'янова, О. Андрійко, О. Бандурки, Д. Бахраха, Ю. Битяка, М. Живко, Р. Каложного, С. Ківалова, В. Коваленка, Л. Коваля, І. Коліушка, В. Колпакова, А. Комзюка, О. Копиленка, В. Кудрявцева, Є. Курінного, Д. Лук'янца, М. Мельника, Є. Невмержицького, О. Негодченка, Н. Нижник, О. Синявської, С. Стеценка, В. Сташиса, Ю. Шемшученка, В. Шкарупи, Р. Клітгарда, В. Мілера, С. Роуз-Екерман, А. Шайо та ін.

Мета статті – дослідити та проаналізувати світовий досвід запобігання корупції.

Виклад основних положень. Процес удосконалення антикорупційної системи конкретної держави на основі аналізу властивостей аналогічної сфери правового регулювання суспільних відносин індивідуальних політико-територіальних організацій публічної влади ґрунтується на комплексі компаративістських та гармонізаційно-уніфікаційних методів, які мають низку переваг порівняно з аутосистемним підходом до її організації, а саме:

– *комплексність.* Можливість детального дослідження практичних показників ефективності кожного з установчих, організаційних та політико-правових заходів під час досягнення мети щодо превенції та протидії корупції. Фактичне відображення застосованих іноземними державами антикорупційних заходів на стані та динамічних показниках корупції в їх публічному механізмі дає змогу виокремити та надалі запроваджувати у вітчизняній політиці лише ті з них, які виявили свою результативність;

– *оперативність та економічність.* Мінімізація затрат часу та бюджетних ресурсів, яка забезпечується фактичним виключенням

необхідності тривалої експертно-аналітичної роботи у сфері визначення показників потенційної ефективності застосування кожної з стратегій нейтралізації корупційного фактора в державному апараті. Імплементативні заходи відтак охоплюють виключно корекцію методик на національну специфіку організації публічної влади держави-акцептора;

– *інтегративність*. Гармонізація національного та світового континумів законодавства, що супроводжує імплементацію положень іноземних антикорупційних заходів й сприяє підвищенню оцінки світовою спільнотою значення залучення України у діяльність міжнародних організацій та об'єднань, поліпшуючи політичний імідж нашої держави на міжнародній арені.

Первинним елементом системи компаративістсько-імплементаційних заходів у сфері запобігання та протидії корупції вважаємо ідентифікацію держав, які за даними міжнародних аудиторських та аналітичних організацій проявили високий рівень ефективності у нейтралізації цього явища. Так, на підставі даних міжнародної організації «Transparency International» [1], до числа країн, з'ясування особливостей адміністративно-правового регулювання антикорупційних заходів, які мають значну практичну цінність, нами пропонується відносити: США, Канаду, Данію, Фінляндію, Швецію, Нову Зеландію, Нідерланди, Норвегію, Австралію, Сінгапур, Люксембург, Швейцарію, Ірландію, Німеччину, Великобританію, Ізраїль, Австрію. Детальніше розглянемо аналіз антикорупційних систем деяких із них.

Комплексний аналіз спеціалізованих нормативних актів, положеннями яких визначаються особливості організації та здійснення антикорупційних заходів у межах національних правових систем обраних нами країн дають підстави для екстракції таких характерних ознак антикорупційної політики:

– нормативна ідентифікація корупції як джерела загрози планомірному провадженню державної політики та пріоритезація антикорупційних заходів у парадигмі правоохоронної діяльності;

– спеціалізація підходів до протидії корупційним проявам у політичній, соціальній, господарській та економічній сферах, що проявляється у формуванні порівняно самостійних соціальних механізмів та нормативних базисів, які беруть до уваги особливості тенденцій цього явища у вказаних сферах суспільного життя.

Зокрема істотне значення для дослідження світового досвіду запобігання корупції має досвід США. Зважаючи на президентську форму правління та федеративний устрій означеної країни, основним суб'єктом, що наділений компетенцією у сфері виявлення та застосу-

вання заходів правового впливу щодо корупціонерів є Федеральний Уряд США та його спеціалізований підрозділ – «Комісія Цікершема». У положенні ст. 3 Конституції США 1787 року [2] закріплено правило, за яким державні службовці США (незалежно від посади та органу службової діяльності) обіймають займані посади «допоки їхня поведінка залишається бездоганною». Розширене тлумачення цієї статті, надане Верховним судом США, дає змогу зробити висновок, що формальною підставою для звільнення державного службовця є вчинення ним правопорушення, пов'язаного зі здійснюваною ним службовою діяльністю (зокрема корупційного делікту). Саме ж явище корупції відображено у приписах Федерального Зводу законів США у частині Кримінального законодавства (ст. 11 параграф 201 розділ 18) [3], набувши широкого тлумачення як системи правопорушень, які посягають на належну діяльність федеральних органів, учинювані державними службовцями США у спосіб зловживання наданою їм владою. До проявів корупції у діяльності державного апарату США науковці відносять: «1) халатне, недобросовісне ставлення до виконання покладених на даного службовця обов'язків; 2) нелояльність до інтересів служби (привласнення цінностей під час управління державними активами, отримання винагороди або подарунків за виконання певної дії або надання допомоги, перекручування фактів з метою фальсифікації, несанкціоноване використання службової інформації)» [4, с. 144–145].

Незалежно від категорії вчиненого правопорушення (адміністративний делікт чи кримінальне правопорушення), у разі виявлення ознак корупційності службова особа апарату США підлягає негайному відстороненню, а відповідне провадження передається у Федеральний суд США. Законодавством США передбачені виключно суворі форми юридичної відповідальності службовців за корупційні правопорушення: позбавлення соціального страхування та права на пільгове кредитування, конфіскація особистого майна правопорушника, позбавлення волі (залежно від характеру правопорушення строк варіюється від 3 до 25 років позбавлення волі) та права надалі обіймати посади, пов'язані з владними повноваженнями чи громадською довірою.

Канада посідає у світовому рейтингу держав 9 місце за критерієм ефективності протидії корупції, хоча цілеспрямовані заходи політико-правового впливу на це явище розпочалися у цій державі нещодавно – з 1985 року (з моменту прийняття Кодексу етичних правил поведінки державних службовців). Запобігання корупції в Канаді ґрунтується на законодавчій інтерпретації корупції як однієї з форм безпосереднього порушення Конституції та прирівнюється до акту державної зради. Службова особа, яка одержала хабар чи прийняла пропози-

цію про його надання, а також хабародавець/оферент підлягають юридичній відповідальності рівною мірою – покарання залежно від обставин справи може бути призначено у виді позбавлення волі на строк до 14 років [5]. Поряд із суворими заходами правової репресії за корупційні правопорушення на службових осіб державного апарату Канади покладено низку обмежень та заборон. Відтак службовій особі з моменту зайняття посади дозволяється займатись підприємницькою діяльністю лише після повідомлення про вид, форму та фінансову характеристику особистої участі у господарській діяльності за умови, що сумарний річний дохід не перевищуватиме 100000 \$. Так було досягнуто мінімізацію тіньових схем використання службового становища у процесах лобіювання інтересів бізнес-структур.

Сінгапур ще декілька десятиріч тому фактично належав до країн третього світу, а нині є співмірним за рівнем ефективності протидії корупції з Канадою, цього він досяг завдяки тотальній реорганізації не лише державного механізму, а й соціальної свідомості, як наслідок – небачений розвитку за рекордно короткі терміни. Саме корупція, а не закон, визначала напрям державної політики, формувала засади організації економіки та становила перепону для належного розвитку всієї держави.

Прем'єр-міністр Сінгапуру Лі Куан Ю, описуючи стан країни до проведення реформи, зазначав, що «... перший уряд країни у протистоянні корупції зіштовхнувся з декількома проблемами. Закон, що був покликаний регулювати процес боротьби з корупцією, був абсолютно неефективним через недовірливість антикорупційних заходів. Значна кількість корупційних правопорушень не охоплювалась предметом його правового регулювання, а працівники правозастосовних органів не були наділені достатніми повноваженнями для провадження ефективної діяльності. Крім того, складність протидії корупції зумовлювалась і тим, що значна кількість вищих посадових осіб була уже де-факто залучена у корупційну практику» [6, с. 267]. Доволі слушною є оціночна позиція російських науковців, які зазначають, що «...до моменту здобуття незалежності у 1965 році Сінгапур був у ситуації, дуже схожій на ту, що панувала у Росії пострадянського періоду. Економічний стан країни оцінювався як дуже складний. Законодавство було імпортовано британськими колонізаторами, практичний вимір його застосування теж не відзначався високою ефективністю, оскільки правоохоронні органи перебували на забезпеченні корумпованих службовців, а обмежений континіум їх повноважень не давав можливості реальної корекції, що тоді існувала. Політична еліта держави усвідомила неприпустимість подальшої деградації публічного сектора, ви-

значальним фактором якої було абсолютно слушно визначено корупцію. Так, керівництвом держави було запроваджено низку рішучих і послідовних заходів, а саме: 1) діяльність держслужбовців було чітко регламентовано; 2) спрощено бюрократичні процедури; 3) забезпечено суворий нагляд за дотриманням етичних стандартів у функціонуванні владних інститутів» [7, с. 78].

Безумовно, без політичної волі до трансформацій та усвідомлення неприпустимості подальшого прямування шляхом соціально-правового занепаду жодна, навіть найдосконаліша концепція модернізації державної влади, є неефективною через її нездійсненність. Влада Сінгапуру, усвідомивши цю аксіому, вдало поєднала комплексні наукові розробки у сфері оптимізації управлінського механізму з рішучими політичними заходами щодо їх практичної реалізації.

У схожій з Сінгапуром ситуації на початку XXI ст. була Грузія: тотальна інфільтрація корупції в усіх ешелонах влади, домінування криміналітету, надзвичайно низький рівень життя, тотальне невиконання навіть мінімальних бюджетних програм соціального забезпечення підсилювались безпідставним розривом у статках між незначним осередком політичної еліти та рештою населення, що було приречене на бідність. Держава була на межі дефолту, економіка де-факто перебувала під керівництвом наближених до адміністративної верхівки осіб, забезпечуючи меркантильні інтереси останніх. Реформаторські настрої населення країни були абсолютно обґрунтованими, що зрештою зумовило повалення корумпованого уряду та прихід до влади націонал-демократичної партії М. Саакашвілі.

Першим етапом комплексного плану «Відродження Грузії» було визначено тотальну реформу бюрократичного апарату, який базувався на корупційних схемах. Так, за даними «Transparency International» Грузія у 2011 році посідала 57 місце у світі за рівнем корупції [8], а рівень інвестиційної привабливості забезпечував «місце держави» у кінці світового рейтингу – 112 позиція, а станом на 2013 р. Грузія позиціонується на 34 місці серед країн світу за критерієм ефективності заходів щодо запобігання та протидії корупції [9; 10].

Детальне дослідження системи заходів, проведених у Грузії з метою адміністративно-правового забезпечення подолання корупції як соціального явища, дало змогу нам виокремити такі її функціональні елементи: оптимізація публічного апарату та когерентність мотивації службових осіб до належного, вискоєфективного провадження службової діяльності шляхом належного соціально-економічного забезпечення публічного апарату; зміцнення економіки у поєднанні з широким дерегулюванням ринкового середовища, інтенсифікація легальної

приватизації, здійснення котрої супроводжувалось жорстким контролем та комплексним аудитом держави за участю незалежних фахівців; обрання напряму політичної підтримки засад вільної самоорганізації ринкового середовища, яке відтак розвивається на засадах вільної конкуренції; спрощення та підвищення прозорості бюрократичних процедур державної реєстраційно-дозвільної системи; посилення заходів правової відповідальності за вчинення корупційних правопорушень; створення спеціального державного органу, наділеного виключними повноваженнями у сфері протидії корупції, до завдань котрого було віднесено також і проведення розслідування службових зловживань попереднього режиму та повернення незаконно привласнених службовцями активів (за результатами проведених заходів у державний бюджет Грузії було повернено понад 14 млрд \$) [11].

Адміністративно-правова основа протидії корупції у Королівстві Нідерландів охоплює такі функціональні елементи: запровадження спеціалізованої служби з боротьби із корупцією, яка у правовому статусі прирівняна до інститутів системи державної безпеки та наділена не лише правозастосовними, але й нормотворчими та слідчими повноваженнями; в кожному державному органі запроваджено спеціалізовані підрозділи, які повинні презентувати, виявляти та усувати і прояви, і причини порушень офіційного алгоритму службової діяльності задля підтримання абсолютного режиму законності в системі державного управління; широке застосування інституту інтерпеляції як засобу забезпечення належного провадження державної влади кожною з гілок. Щоквартальне особисте звітування кожного з міністрів про стан реалізації державної політики у довіреній йому сфері; практичне застосування даних, консолідованих системою моніторингу детермінаційних факторів корупції у процесі нормопроєктування державної стратегії; вдосконалення методики правової регламентації статусу державних службовців та усунення прогалин права у нормативних основах визначення компетенції державних органів; повне оприлюднення відомостей про корупційні та інші службові правопорушення, що не лише зумовлює громадський осуд щодо особи-правопорушника, але й ускладнює інтеграцію у приватні структури через негативне професійне резюме; встановлення законом обов'язку громадян повідомляти про відомі їм факти корупційної поведінки державних службовців, умови корупціалізації державного управління, інші факти, які можуть спричинити порушення нормального функціонування державного механізму [12].

Досвід Бельгії у сфері активної реалізації антикорупційних заходів державної політики формально ознаменувався підписанням

2007 року королем Альбертом II ратифікаційного акта до Конвенції ООН щодо запобігання та протидії корупції.

Особливість адміністративно-правових заходів щодо запобігання та протидії корупції у цій державі полягає у домінуванні заходів превентивного характеру, в основу яких покладено концепцію розвитку внутрішньої нетерпимості службовців до вчинення корупційних деліктів. Так, відповідно до реформи COPERNIC (модернізації державного управління) розширено формальну інтерпретацію поняття корупції в частині зловживання владою, не обмежуючись лише кримінально-правовим виміром проявів цього явища, але розширюючи його зміст шляхом включення всього багатоманіття дефектів службової діяльності, пов'язаних із інтерпретацією, застосуванням права та правовою культурою [13]. Отже, згідно із законодавством Бельгії корумпування – система негативних функціональних, біхевіористичних та психологічних змін державного службовця, які призводять до порушення належної службової діяльності.

Позитивною, на нашу думку, є практика антикорупційної діяльності Словацької Республіки. Усвідомлюючи неможливість всеосяжної консолідації інформації про корупційні прояви виключно засобами державного апарату, Антикорупційним комітетом Словаччини було запроваджено низку методик із залучення соціальних інститутів у антикорупційну діяльність держави. Так, задля отримання інформації про корупційні делікти та запобігання та протидії їм: 1) встановлено спеціальну лінію, по якій громадяни можуть проінформувати Антикорупційний комітет про відомі їм факти протиправних дій державних службовців та співробітників муніципальних органів; 2) у локальній мережі INTERNET створено веб-сторінку, на якій громадяни можуть висловити конструктивні пропозиції щодо запровадження необхідних заходів щодо запобігання та протидії корупції в кожній з державних установ чи висловити пропозиції щодо вдосконалення роботи конкретного службовця.

Чільну позицію серед держав, які досягнули високого рівня ефективності у формуванні національних систем протидії корупції, посідає Ізраїль. Особливістю організації антикорупційної системи у цій державі є симбіотична паритетна участь публічних та громадських інститутів у процесах стратегічного планування, нормативної регламентації, практичної реалізації та моніторингу ефективності антикорупційних заходів. Так звана модель подвійної верифікації (на публічному та громадському рівнях) даних про корупцію у всіх її проявах фактично унеможливило явище кругової поруки, непотизму та евентуального підходу в протидії її проявам у суспільстві. Роль громадських інститу-

тів у протидії корупції зводиться не лише до повідомлення про факти корупції, що були виявлені у контексті їхньої діяльності інститутам спеціалізованого антикорупційного органу, але й охоплює цілком практичні заходи щодо забезпечення своєчасності заходів реагування на зазначені повідомлення. Втім визначальним чинником ефективності практичної діяльності антикорупційної системи є виведення її ланок із загальної вертикалі державної влади, унеможливаючи вплив чиновників, які потенційно можуть бути причетними до корупційних діянь на результати слідчих та подальших правозастосовних заходів. Управління з боротьби із корупцією, яке організаційно належить до адміністрації прем'єр-міністра, з метою досягнення комплексності антикорупційного впливу на публічний сектор систематично вживає заходів, що пов'язані з навчанням службовців усіх рівнів методикам ідентифікації чинників та проявів корупції, задля досягнення високого рівня легітимності службової діяльності, що водночас підвищує рівень соціального сприйняття державної влади. Інформаційний вплив засобів масової інформації теж забезпечує значний антикорупційний вплив на контрольно-наглядову сферу та службове середовище надання адміністративних послуг, оскільки службова репутація – один з пріоритетів службової особи, відновлення якого пост-фактум корупційного скандалу з її участю є практично неможливою, зумовлюючи дисоціалізацію індивіда [14].

Організаційно-правовий вимір антикорупційного механізму Франції ґрунтується на засадах поєднання високих мір юридичної відповідальності службових осіб за вчинення корупційних правопорушень (у розділі 3 глави 2 Кримінального кодексу Франції передбачено стягнення у вигляді позбавлення волі на термін від двох до десяти років у поєднанні зі штрафом у розмірі від 200 тис. до 1 млн франків) та створення регіональних органів (службових центрів), виключною компетенцією яких є заходи щодо виявлення, припинення та розслідування службових правопорушень. Значний превентивний ефект антикорупційних центрів Франції пов'язується дослідниками з «консолідацією висококваліфікованих кадрів, спеціалізація котрих охоплює контрольно-наглядові заходи у сфері державного управління. Типовий посадовий склад таких інститутів охоплює: префекта округу, прокурора, представника апеляційного суду, директора податкової служби, урядового комісара із регіональної рахункової палати, генерального скарбника і директора департаменту конкуренції, споживання і боротьби з розкраданнями» [15, с. 271].

Донедавна, незважаючи на актуальність цього питання, у Польщі не було прийнято окремих нормативно-правових актів щодо запобігання та протидії корупції. Вважалося, що низка статей Криміналь-

ного кодексу, які передбачають відповідальність за посадові делікти (злочини), є достатнім правовим підґрунтям для подолання цього негативного феномена.

Однак динамічна тенденція до збільшення корупційних деліктів у публічному осередку державної влади та вступ Польщі до Європейського Союзу спонукали уряд до вжиття додаткових заходів щодо запобігання та протидії їй, а саме: 1) затверджено Державну програму боротьби з корупцією під назвою «Антикорупційна стратегія» [16]; 2) з 24 серпня 2006 р. увійшов в дію Закон про «Центральне антикорупційне Управління (ЦАУ, Centralny Urząd Antykorupcyjny)», основною метою діяльності котрого є запобігання та протидія корупції серед чиновників державного апарату.

Висновки. Отже, узагальнюючи досвід функціонування провідних антикорупційних механізмів, за цензом ефективності протидії корупції як соціально-правовому феномену деструктивної дії, нами виокремлено низку невідкладних заходів, що обумовлять підвищення ефективності вітчизняної системи запобігання та протидії корупції:

- забезпечення невідкладної реформи органів державної влади шляхом оптимізації інститутів публічної влади та зменшення штатів останніх;

- інституціоналізація спеціалізованого органу – Державної комісії з питань запобігання і протидії корупції, підпорядкованої безпосередньо Президентові України, до компетенції якої належало б: здійснення низки оперативних заходів, спрямованих на виявлення корупції в діяльності державних органів; здійснення ґрунтового аналізу детермінант, які сприяють учиненню корупційних деліктів і злочинів та розроблення низки заходів щодо запобігання та протидії корупції в державному апараті України;

- розробка та впровадження спеціалізованих відомчих актів, які регламентують алгоритм кадрового забезпечення діяльності окремих ланок державного управління; критеріїв відбору на службу в органи державної влади; підготовки та розстановки управлінських кадрів; оптимізації системи заходів щодо запобігання проникненню на публічну службу осіб, схильних до корупційних та інших неправомірних дій;

- наукова розробка пропозицій та нормативне визначення системи заходів щодо забезпечення ротації кадрового апарату органів публічної влади, визначивши період, механізм та засади службової ротації;

- реформування існуючої системи соціально-економічного та правового забезпечення осіб, на яких покладено реалізацію публічних функцій;

– забезпечення ефективної системи моніторингу соціальної думки щодо діяльності публічних інститутів з можливістю повідомлення про відомі факти порушення вимог законодавства у сфері державної служби тощо.

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.transparency.org/research/cpi/overview>

2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vostlit.info/Texts/Dokumenty/S.America/XVIII/1780-1800/>

3. Уголовный кодекс США: по состоянию на 1 февраля 2014 г. – СПб.: Изд-во Юридический центр «Пресс», 2014. – 765 с.

4. Филиппов П. Опыт США по предотвращению злоупотреблений госслужащими служебными полномочиями / П. Филиппов // Можно ли в борьбе с коррупцией в России использовать зарубежный опыт?: сборник очерков; под ред. П. С. Филиппова. – СПб.: Норма, 2010. – С. 144–145.

5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://newsland.com/news/detail/id/313649/>

6. Ли Куан Ю. Сингапурская история 1965–2000 гг. Из третьего мира – в первый / Ю. Ли Куан. – М.: МГИМО – Университет, 2011. – 656 с.

7. Сиротин А. Е. Лечение «заразной жадности»: борьба с коррупцией в Сингапуре / А. Е. Сиротин // Можно ли в борьбе с коррупцией в России использовать зарубежный опыт?: сборник очерков; под ред. П. С. Филиппова. – СПб.: Норма, 2010. – 164 с.

8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cpi.transparency.org/cpi2011/results/>

9. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fas.org /irp/congress/1998_rpt/e105-19.htm

10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cpi.transparency.org/cpi2013/results/>

11. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.ru/POLITOLOG/AWTORHANOW/tehnologiq.txt>

12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.droitbelge.be/codes.asp>.

13. Меженый С. О. Нове антикорупційне законодавство / С. О. Меженый. – Чернігів: ЦППК, 2012. – 58 с.

14. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uspishnaukraina.com.ua/strategy/69/244.html>

15. Побережний В. В. Міжнародний досвід організації запобігання корупції в органах державної влади / В. В. Побережний // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2011. – Вип. 26. – С. 269–274.

16. Program zwalczania korupcji w Polsce [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ithink.pl/artykuly/aktualnosci/polska /programzwalczania-korupcji-w-polsce/>.

Кисиль З. Р. Нормативно-правовая регламентация предотвращения коррупции: мировой опыт

Изложены обобщения относительно международного опыта предотвращения коррупции и его имплементации в правовую систему Украины. Несмотря на значительную актуальность проблемы противодействия коррупции, ее проявления еще до сих пор являются неотделимым атрибутом управленческих процессов и прослеживаются не только на внутрисоциальном уровне, но и приобретают транснациональный характер. Использование опыта функционирования ведущих антикоррупционных механизмов, по цензу эффективности противодействия коррупции как социально-правовому феномену деструктивного действия, будет способствовать повышению эффективности отечественной системы предупреждения и противодействия коррупции.

Ключевые слова: коррупция, проявления, предотвращение, противодействие, административно-правовой аспект, профилактика.

Kisil Z. R. Legal regulation on preventing corruption: world experience

It is presented the generalization of the global experience in the prevention of corruption and its implementation in the legal system of Ukraine. Despite the fact that corruption is a social and legal phenomenon with a fairly long historical retrospective, the actual issue on neutralizing of its manifestations in the functioning of modern political-territorial organizations of public authorities is still a priority. The destructive impact of corruption is traced in any public entities that were granted delegation of public authority, despite the form of government or state regime that characterized their functioning. Numerous scientific development and research works on corruption problems clearly show the trend towards globalization and interactivity of this phenomenon with permanent growth of its specific value in a system of deviative forms of social activity. As the integrative nature of corruption caused by reflection of its impact on all, without exception, (social, cultural, political and economic) spheres of social life, in today's conditions is not a subject of scientific debate through its axiomatism, a crucial task for better scientific operationalization of this phenomenon is the identification of specialized methods of detecting and neutralizing of its manifestations in each of these areas.

Within the sector stratification of modern jurisprudence formative and substantive, procedural or essential prerogatives of the phenomenon of corruption to some extent act as an independent subject of legal regulation of almost each of the branches of law. Despite the considerable relevance of combating corruption, its manifestations are still inseparable attribute of administrative processes and can be traced not only domestically, but also acquire a transnational character. Using of the experience in the application of anti-corruption mechanisms, leading by the qualifications effectiveness in fighting corruption as a social and legal phenomenon of destructive actions will improve the efficiency of the national system of prevention and combating corruption.

Key words: corruption, display, prevention, combating, administrative and legal aspect, prevention.

Стаття надійшла 28 квітня 2016 р.